

**2021–2022 M. M. GIMTOSIOS KALBOS (BALTARUSIŲ, LENKŲ, RUSŲ, VOKIEČIŲ)
DALIES ŽODŽIU (VIEŠOJO KALBĖJIMO)
PAGRINDINIO UGDYMO PASIEKIMŲ PATIKRINIMO TEMOS IR POTEMĖS**

GIMTOJI KALBA (BALTARUSIŲ)

МОВА

1. Беларуская мова – падмурак і крыніца нацыянальнай культуры.
2. Роля беларускай мовы ў развіцці слоўнай творчасці.
3. Гнуткасць беларускай мовы: стылёвыя асаблівасці.
4. Мова і маўленне як “культурны партрэт” беларуса.
5. Рыторыка як майстэрства вуснага публічнага выступлення.
6. Распаўсюджана думка, што словам можна забіць і ажывіць, параніць і вылечыць, пасеяць сумненне і безнадзейнасць – і натхніць... *Пракаменціруйце гэтае сцверджанне.*
7. Лексічныя запазычанні ўзбагачаюць мову ці засмечваюць яе? *Паразважайце.*
8. Гістарызмы і архаізмы як стылістычны сродак у рамане Л. Дайнекі “Меч князя Вячкі”.
9. Гісторыя выкарыстання лацінскага алфавіту ў беларускай мове.
10. Асаблівасці беларускага кіравання.

ЛІТАРАТУРА

1. Стравы традыцыйнай беларускай кухні ў творах беларускіх аўтараў.
2. Ф. Скарына і Вільнюс.
3. Нацыянальны свет беларуса ў паэме Я. Коласа “Новая зямля”.
4. Па старонках твораў пра мінулае.
5. Нябесная заступніца Беларусі Еўфрасіння Полацкая.
6. Што з’яўляецца галоўнай перашкодай на шляху Паўлінкі да шчасця? (Па п’есе Я. Купалы “Паўлінка”).
7. Жаўруковая песня П. Багрыма.
8. Гуманістычны пафас паэмы В. Дуніна-Марцінкевіча “Гапон”.
9. Услаўленне народнай гераіні Бандароўны ў аднайменнай паэме Я. Купалы.
10. Жыццёвая дарога Міхала (па паэме Я. Коласа “Новая зямля”).

КУЛЬТУРА

1. Рэклама – частка паўсядзённага жыцця.
2. “Можа, мала сябры яшчэ знаюць наш край...” (М. Танк).
3. Дзяды – вытокі кожнага народа.
4. Постаці далёкай мінуўшчыны.
5. Кожны з нас выбірае сцяжыну жыцця...
6. Будучае пачынаецца сёння.
7. *“Я родам з Адраджэння, ды цяпер
Усім часам, прасторам я належу...”* (М. Арочка). Значэнне асветніцкай дзейнасці Ф. Скарыны.
8. Што старана, то навіна. *Растлумачце сэнс гэтай прыказкі.*
9. Ці ўплываюць працэсы глабалізацыі на нацыянальныя культуры?
10. Беларускія імёны ў назвах вільнюскіх вуліц.

GIMTOJI KALBA (LENKŪ)

JĘZYK

1. Profesor Andrzej Markowski – propagator kultury języka polskiego.
2. Nazwy roślin w polskich frazeologizmach i przysłowiach. Omów na wybranych przykładach.
3. Języki południowych Słowian. Przedstaw ciekawostki z kultury, historii oraz życia narodu reprezentującego wybrany język południowosłowiański.
4. Środki stylistyczne zastosowane przez Adama Mickiewicza w wybranym fragmencie „Pana Tadeusza”.
5. Trudna sztuka efektywnego notowania. Przedstaw zasady tworzenia różnych rodzajów notatek.
6. Savoir-vivre w zdalnej komunikacji. Jak zachować się zgodnie z jego zasadami podczas edukacji zdalnej?
7. Uczymy się na własnych błędach. Omów rodzaje typowych błędów językowych, odwołując się do swoich prac pisemnych.
8. Debata oksfordzka – pojedynek mówców oparty na ustalonych zasadach.
9. Skróty i skrótowce w języku polskim. Przedstaw sposoby ich tworzenia oraz zasady pisowni.
10. Odmiana nazwisk polskich i obcych w języku polskim.

LITERATURA

1. Różne oblicza twórczości literackiej Marii Konopnickiej.
2. Niezwykłość świata „Ballad i romansów” Adama Mickiewicza.
3. Sylwetka Józefa Wybickiego – autora polskiego hymnu narodowego.
4. Komiks – powieść graficzna. Omów cechy tego gatunku na wybranych przykładach.
5. Pisarze polscy, którzy w życiorysie mają Litwę. Przedstaw losy wybranych autorów oraz ich twórczość.
6. W świecie książek dla dzieci i młodzieży. Przedstaw książkę, która zaważyła na Twoich dalszych wyborach czytelniczych.
7. *Carpe diem* – chwytaj dzień. Którzy bohaterowie literaccy i w jaki sposób realizowali tę zasadę?
8. 21 marca – Światowy Dzień Poezji. Zaprezentuj dorobek literacki wybranego poety polskiego i uzasadnij swój wybór.
9. Którym polskim aktorom powierzyłbyś role w spektaklu „Moralność pani Dulskiej” Gabrieli Zapolskiej? Uzasadnij swój wybór.
10. Średniowieczni kronikarze a współcześni reportażyści. Porównaj i przedstaw swoje rozważania poparte argumentami.

KULTURA

1. Bazylika Mariacka – jeden z najważniejszych symboli Krakowa. Omów architekturę, wystrój i znaczenie tego kościoła w dziejach miasta.
2. Franciszek Skoryna – założyciel pierwszej drukarni w Wielkim Księstwie Litewskim.
3. Różnorodność repertuaru Polskiego Teatru w Wilnie.
4. Rok 2022 – rokiem uniwersytetów Litwy. Przedstaw historię i współczesną działalność wybranego uniwersytetu na Litwie.
5. Karaimi – grupa etniczna w wielonarodowościowym i wielokulturowym tyglu Litwy południowo-wschodniej. Osobliwości języka, kultury i religii.
6. Wycieczka do Kowna – Europejskiej Stolicy Kultury roku 2022.
7. Czy warto zwiedzić Muzeum Romantyzmu w Opinogórze? Na podstawie strony internetowej muzeum przedstaw tę placówkę kultury oraz proponowaną przez nią ofertę edukacyjną.

8. Władysław Starewicz – twórca i pionier filmów animowanych.
9. Historia Orderu Uśmiechu – odznaczenia przyznawanego dorosłym przez dzieci.
10. *Każdy ma do pokonania swój Everest*. Historia Wandy Rutkiewicz – światowej sławy alpinistki.

GIMTOJI KALBA (RUSŲ)

ЯЗЫК

1. Языки и языковые семьи мира. Русский и литовский языки как представители индоевропейской семьи языков. Интересные факты о русском и литовском языках.
2. Старославянский язык – язык древнейших славянских памятников письменности. Роль старославянского языка в истории русского языка.
3. «Откуда прилетели вы, крылатые слова?». Крылатые слова и выражения как истинные жемчужины мудрости, вестники разных эпох и разных культур.
4. «Открываем календарь – начинается январь»... Этимология названий месяцев в календарях русского и литовского народов.
5. Зри в корень! Родственные слова и их роль в языке. Лексическое значение слова. Однозначные и многозначные слова в русском языке.
6. Части слова. «Приставленный впереди» и «подставленный» – всемогущие приставки и суффиксы и их роль в образовании слов.
7. «Жили-были у жилета две петли и три манжета»... Числительные в русском языке. Интересные факты из мира чисел.
8. «Звучал булат, картечь визжала...». Военная лексика в стихотворении Лермонтова «Бородино». Роль военной лексики в произведении.
9. Говорящие имена и фамилии в комедии Д. И. Фонвизина «Недоросль» и других произведениях русских классиков.
10. «Мы перестали письмам доверять, не выражаем чувства на бумаге...». Прошое, настоящее и будущее писем.

ЛИТЕРАТУРА

1. Правдивая неправда. Нравственные уроки и философская сущность русской народной сказки.
2. «Люблю, где случай есть, пороки пощипать...». Особенности басен И. А. Крылова.
3. Н. М. Карамзин – историк государства Российского и писатель-сентименталист. Черты сентиментализма в повести Н. М. Карамзина «Бедная Лиза». Повесть глазами современных читателей.
4. Загадочная судьба А. С. Грибоедова. Комедия А. С. Грибоедова «Горе от ума»: меткие афоризмы, ставшие пословицами и поговорками.
5. Изображение картин русской природы в романе А. С. Пушкина «Евгений Онегин».
6. «Но был ли счастлив мой Евгений?». Почему Онегин обречён на одиночество и достоин ли он сострадания?
7. Автобиографичность рассказа И. С. Тургенева «Муму». Драматическая судьба крепостных крестьян.
8. «Серебряный век» в русской литературе. Жизнь и творческая судьба А. А. Ахматовой.
9. Традиции и новаторство в поэзии начала XX века. Блок, Маяковский, Есенин. Особенности мироощущения и творческой манеры каждого из поэтов на примере нескольких стихотворений.
10. Положительный герой в комедии Н. В. Гоголя «Ревизор».

КУЛЬТУРА

1. Праздник как явление культуры. Истоки и традиции христианских праздников на Руси.
2. «Русская изба просторна и светла». Русская изба: история и традиции. Русская национальная кухня.
3. Гжельское чудо и золотая хохлома. Истоки и современное развитие русских народных промыслов.
4. «Люблю тебя, Петра творенье...». Заочная экскурсия по Санкт-Петербургу и его пригородам.
5. Времена года на полотнах русских живописцев и в произведениях русских композиторов.
6. «Мазурка раздалась...». Русский бал в истории и литературе.
7. «То был приятный, благородный, Короткий вызов, иль картель...». Дуэль как явление русской жизни XIX века. Дуэль в жизни А. С. Пушкина и пушкинских героев.
8. «Он был счастливо одарён способностями к искусствам...». Рисунки и живопись М. Ю. Лермонтова. Поэт на портретах своих современников.
9. Волшебный мир русского романа. Стихотворения русских поэтов, положенные на музыку известными композиторами.
10. Меценатство в России. Третьяков как один из самых известных русских меценатов. Третьяковская галерея.

GIMTOJI KALBA (VOKIEČIU)

SPRACHE

1. Die schwierigste Sprache der Welt – nach meiner Ansicht
2. Entlehnungen aus dem Deutschen in der litauischen Sprache
3. 100 Jahre von nun an: Welche Sprache(n) wird die Welt sprechen?
4. Zwei Muttersprachen: Immer besser als nur die eine?
5. Deutsch als Minderheitensprache in Europa
6. „Die Sprache kann der letzte Hort der Freiheit sein“ – Heinrich Böll: Sprache und nationale Identität
7. Elektronisches Wörterbuch oder Google-Übersetzer? Vor- und Nachteile
8. Deutsch als Amtssprache in Europa
9. Deutsch in sozialen Medien: neue Kommunikationsformen
10. Die deutsche Sprache „klingt härter“ als das Englische (Till Lindemann, „Rammstein“): Deutsch und (Hard)Rock

LITERATUR

1. Mein deutscher Lieblingsautor / meine deutsche Lieblingsautorin
2. Der Vater Rhein und seine Sagen
3. Johannes Bobrowski und seine Verbindungen zu Litauen
4. Die Geschichte eines Liedes: Ännchen von Tharau von Simon Dach
5. Germanische Götter und Göttinnen in Mythen und Sagen
6. Traditionelle Bücher oder E-Books?
7. Nobelpreisträger Thomas Mann und sein Werk
8. Hermann Sudermann und „Litauische Geschichten“
9. Brüder Grimm, Wilhelm Hauff: Märchen in meinem Leben
10. Das Buch, das ich schreiben würde

KULTUR

1. Deutsche Spuren im Memelland
 2. Die Stellung der deutschen Kultur in der globalen Welt
 3. Essen in Deutschland und Litauen: Ähnlichkeiten und Unterschiede
 4. Tag der Deutschen Einheit. Die Wiedervereinigung und ihre Folgen für die Gesellschaft
 5. UNESCO-Weltkulturerbe in Deutschland
 6. Deutsche Spuren in Vilnius
 7. Die Berlinale und das deutsche Kino
 8. Berühmte deutsche Komponisten und Komponistinnen
 9. Meine beste TV-Serie oder Sendung
 10. Das Image von Deutschland in Litauen
-